

שידעו שזה הוא משיח ה' וייראו מפניו, עכ"ל. ומצואר דעלם הירושה לא צעלה, ולפי"ז פשוט שגם סנהדרין ונביא ח"ל כדינו בתחילה, ואף שמיחה צעי והוא דין מחודש, מ"מ אין כאן מינוי וח"ל אחד מהם. אמנם נראה שצריך שתהא המשיחה מיד מי שצידו למנות, דאל"כ מאי אהני כלל משיחה זו, יצואו צעלי הריב וימשחו את השני ג"כ, וע"כ צריך שתהא המשיחה ע"פ נביא וסנהדרין שצדו ידעו שזה משיח ה' וייראו מפניו, כלשון רבינו, אך אינו חלות מינוי. ועיין שם בפיהמ"ש דמפורש כן דבשעת המחלוקת סגי באחד מהם סנהדרין או נביא, ³²²⁹¹או אפילו שנגררו אחריו רוב העם עי"ש ודו"ק. ולפי"ז ל"ל דהפסוקים בשלמה היו רק לחזוק מלכותו צמח שהיו שם נביא סנהדרין וכו', ופשוט.

הלכה ד'

אין מעמידין מלך מקהל גרים אפילו אחר כמה דורות עד שתהא אמו מישראל שנאמר לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא.

ביבמות ע"ז איתא שאמר שחול על דוד אי מפרץ אתי מלכא הוי וכו' ח"ל דואג האדומי עד שאתה משאל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו שאל עליו אם ראוי לצא צקהל אם לאו, מ"ע דקאתי מרות המואביה, ע"כ. ומרן הגרי"ז (בחדושיי על רות) כתב שדברי דואג היו לפוסלו למלכות משום שאינו ראוי לצא צקהל, ומפורש כדבריו במדרש שוח"ט שמואל פ' כ"ב: והיה שם דואג האדומי אמר אפילו מפרץ הוא פסול, לא בן רות המואביה הוא, ע"כ. ומרן הגרי"ז שם כתב שטעם פסולו שאין ממנין ³²²⁹¹

מלך אלא מן המיוחסין כדאיתא בתוספתא פ"ד דסנהדרין, ואמנם בתוספתא שם איתא שאין מעמידין מלך ח"כ הוי נשוי לכהונה, אך בתוס' יצמות דף מ"ה ע"ב כתבו שדין זה רק מדרבנן (עיין כאן בלח"מ שהביא דצריהם), ולכאורה אפשר שפסולי קהל מדאורייתא פסולי, אך בתוס' נדה מ"ט ע"ב מצואר שגם ממזר פסול רק מדרבנן עי"ש, ודוחק לומר דפסול מואבי שאני, דכיון שצא ממואב וזכו האוסרו לצא צקהל ממילא הוי לעולם בכלל קהל גרים, ולא אהני ליה אמו או אביו מישראל, דאין לנו מקור לומר כן, ולריך לומר שרק מדרבנן צאו לפוסלו למלכות ול"ע כזה.

ועצב הדין דפסול קהל דעמוני ומואבי ואיך, פסולים למלכות נראה דמצואר גם צמח שאמרו ביצמות ע"ז ע"א דרש רבא מאי דכתיב פתחת למוסרי, אמר דוד לפני הקב"ה רצונו של עולם שני מוסרות שהיו עלי פתחתם רות המואביה ונעמה העמונית (אמו של רחבעם), ע"כ, וע"כ שאין כוונת הגמ' על פסול קהל גרידא שיהיו דוד ורחבעם פסולים לצא צקהל, דמה נוגע לדוד רחבעם דוקא, ומה אמר דוד "שהיו עלי" דמשמע שזה נוגע לדוד עצמו, וע"כ שכוונת הגמ' לענין מלכות, וכן מצואר ברש"י עי"ש היטב, ואמר דוד שכיון שהתיר את הנקבות ראויים היו למלכות. ומכאן נראה שלא כדברי הנצ"י (חז"מ ס' א') והחת"ס (חש' י"ב) שכתבו דמה שאין מעמידין מלך מקהל גרים היינו דוקא בתחילת השימה, אך מלך בן מלך שאין צריך שימה ומינוי שפיר מהני אף שאין אמו מישראל, וצ"ל כתבו ליישב מלכות רחבעם אף שהיתה אמו גיורת ולא מישראל. אמנם לדברינו הרי מצואר בגמ'